

Türkiye’de Değişen Yüksek Öğrenim Stratejileri ve Mimarlık Eğitimi

Hüma Tülce Uman

Dr. Öğr. Üyesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Ankara Bilim Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

humatulce@hotmail.com, huma.tulce@ankarabilim.edu.tr

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3265-379X> (Sorumlu Yazar)

Nehir Bera Biçer

Dr. Araştırma Görevlisi, Mimarlık Bölümü, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

nehirberabicer@gmail.com, nbicer@baskent.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-8201-8620

ÖZET

Türkiye’de yükseköğrenim alanında belirlenen politikalar ve stratejiler mimarlık eğitimi ve mimarlık ortamı üzerinde dönüştürücü etkilere sahiptir. Özellikle son 15 yılda pek çok belirgin kırılma ve eşik noktası ön plana çıkmaktadır. Farklı illerde yeni kurulan üniversiteler ile yükseköğretimin genişlemesi politikası, mimarlık bölümlerinin sayısındaki artış, kontenjan artışları, inşaat sektöründeki kriz, enerji krizi, deprem felaketleri, pandemi koşulları ve savaşlar bahsi geçen dönüştürücü eşiklerden bazılarıdır. Bu makale, güncel bir eşığe dikkat çekmeyi hedeflemektedir. Bu nedenle çalışma, mimarlık okullarının kontenjan ve yerleşme değerlerinde son 3 yılda önceki yıllara kıyasla gözlemlenen eğilim değişikliklerini inceleyerek bir değerlendirme sunmaktadır. Makalenin yöntemi, 2022-2024 yılları arasında YÖK kontenjan ve yerleşme verilerinin niceliksel analizi ve karşılaştırmalı okuması üzerine kurulmuştur. YÖK verilerine göre, son 15 yılda mimarlık bölümlerindeki kontenjan artışı eğiliminin aksine, 2024 yılında kontenjan ve yerleşme değerlerinde belirgin bir niceliksel azalış ön plana çıkmaktadır. Makale, ilgili niceliksel azalışı mimarlık eğitiminin niteliği, akademik kadro yeterliği, mimarlık eğitiminin gerektirdiği fiziksel ve mekânsal ihtiyaçlar ve mezun öğrenci istihdam sorunları vb. alternatif perspektiflerden değerlendirmektedir.

Anahtar kelimeler: yükseköğretimin genişlemesi politikası, mimarlık eğitimi, istihdam sorunu, kontenjan azalışı

Changing Higher Education Strategies and Architectural Education in Turkey

ABSTRACT

Policies and strategies defined within the field of higher education in Turkey have exerted transformative impacts on architectural education and the broader architectural profession. Over the past fifteen years, several critical turning points and structural shifts have become particularly evident. The expansion of higher education through the establishment of new universities across various regions, the subsequent increase in the number of architecture programs and student quotas, the economic crises in the construction sector, the energy crisis, devastating earthquakes, the global pandemic, and ongoing wars are among the key transformative thresholds shaping this context. This article aims to draw attention to a current threshold that signals a notable shift in the field. Accordingly, the article evaluates the changes in trends observed in the quotas and student placement figures of architecture schools over the past three years compared to previous periods. The methodology of the article is based on a quantitative analysis and comparative reading of the quota and placement data provided by the Council of Higher Education (YÖK) between 2022 and 2024. According to YÖK data, in contrast to the earlier trend of increasing quotas in architecture programs, a clear quantitative decline in both quotas and placements is observed in 2024. The article examines this decline from alternative perspectives, including

the quality of architectural education, the adequacy of academic staff, the spatial and infrastructural requirements of architectural education, and the employment challenges faced by graduates.

Keywords: higher education expansion policy, architectural education, employment challenges, quota decrease

1. GİRİŞ: MİMARLIK EĞİTİMİ VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ EŞİKLER

Mimarlık ortamı ve mimarlık eğitimi günümüz dinamikleri paralelinde belirgin dönüşüm eşiklerini deneyimlemektedir. Ekonomik, politik ve sosyal etkenlerin tetiklediği dönüşüm eşiklerinin kısaca tartışılması güncel durumu anlamak, analiz etmek ve olası gelecek projeksiyonları için faydalı olacaktır.

Ülkemizde, yapı sektörüne dayalı kalkınma 2003 yılından itibaren ön plana çıkmaya başlamıştır. Sektördeki büyüme 2008-2009 yılında kesintiye uğrasa da 2010 yılından sonra büyümeye devam etmiştir. 2018 yılı ise küçülmenin başladığı yıl olmuştur. 2018 yılının son çeyreğinden itibaren artan inşaat maliyetleri, kapanan mimarlık ofisleri ve şantiyeler, iflas eden inşaat firmaları, iptal edilen ya da durdurulan projeler ile yapı talebindeki azalma, profesyonel mimarlık ortamının olağan bir parçası haline gelmiştir. Meslek alanını ilgilendiren sorunları sadece son dönemde yaşanan ekonomik kriz ile sınırlandırmaktan öte, niteliksel bunalımı biçimlendiren ve bunalımla biçimlenen mimarlığa dair politikaların da var olduğu bir gerçektir. Doğan Hasol 2019 yılında Mimarlık Dergisi'nde yayınlanan "Ekonomik Kriz Koşullarında İnşaat Sektörü ve Mimarlık" makalesinde krizin nasıl şekillendiği, inşaat politikaları ve mimarlık disiplinine olan etkilerini özetler. Süreçte inşaat politikalarını; "plansız kentleşme, kentsel dönüşüm, müteahhitlik, yetki kargaşası, mega projeler, üslup dayatmaları ve kopyacı mimarlık, ve koruma(ma)" olarak sıralar. Bu problemlere; "Göç ve kentleşme sorunları, çevre sorunları, kimlik ve aidiyet sorunları, sosyal ve kültürel sorunlar..." da dahil edilebilir. Ayrıca, 2020 yılında başlayan COVID-19 pandemisi, küresel ölçekte olduğu kadar Türkiye'de de yapı üretim süreçlerini derinden etkilemiştir. İnşaat sektöründe malzeme tedarik zincirlerinin kırılması, iş gücü erişiminin kısıtlanması ve ekonomik belirsizlikler, pek çok projede duraksamalara veya iptallere yol açmıştır. Aynı dönemde, bireysel konutlara yönelim artmış; mekânsal ihtiyaçlar, hijyen ve izolasyon gereksinimleri doğrultusunda yeniden tanımlanmıştır. Pandeminin hemen ardından, 2022 yılında Rusya-Ukrayna savaşı ve takip eden yıllarda yaşanan bölgesel gerilimler, enerji krizini ve inşaat maliyetlerinde dramatik artışları beraberinde getirmiştir. Türkiye özelinde ise bu süreç, siyasi önceliklerin yapı üretiminden savunma politikalarına kaymasıyla eş zamanlı gerçekleşmiş; savunma sanayine ayrılan kaynaklar artarken, kamusal yapı yatırımlarında azalma gözlemlenmiştir. Bu gelişmeler, kriz koşullarında mimarlığın dönüştürücü ve yeniden yapılandırıcı jeneratör rolü ile mimarın kritik toplumsal kimliğini tekrar gündeme getirmiştir.

2. MİMARLIK EĞİTİMİNDE GÜNCEL SORUNLAR VE TARTIŞMALAR

Mimarlık pratiğinde ortaya çıkan niteliksel bunalımın mimarlık eğitimi ve eğitim politikaları ile ayrı düşünülmesi mümkün değildir. Mimarlık eğitiminde güncel sorunlar ve tartışmalar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Nicelik Çoğalmasa: Yapı sektörünün ekonominin itici gücünü oluşturması nedeniyle, yeni mimarlık bölümleri açılmış ve mevcut okullarda öğrenci kontenjanları artırılmıştır. 2008 yılında yüksek öğrenim eğitim politikası olarak belirtilmiş olan "her ilde bir üniversitenin kurumsal bazda henüz oluşmamış olsa bile yasal olarak kurulmuş" olması durumunun mimarlık bölümü için neredeyse gerçekleşmiş olduğu görülmektedir (Tablo 1). Diğer taraftan bu artış paradigmasının belirli kriterler ya da ihtiyaçlar sonucunda oluşmaması, belirli temellere dayanmaması durumu belirgindir. Bu sebeple, her ilde bir devlet üniversitesi stratejisi hayata geçirilmiş ve mimarlık bölümlerinde niceliksel bir artışa sebep olmuş olsa da bugün geline nokta bu artış paradigmasının sonuçları tartışmaya açıktır. Örneğin, bazı mimarlık bölümlerinin fiziksel altyapı ve ulaşım olanaklarının yetersizliği, aynı bölgede bulunan daha köklü okulların tercih önceliği,

mevcut ekonomik koşullarda büyük şehirlerde bulunan vakıf üniversitelerinin diğer şehirlerde bulunan devlet üniversitelerine kıyasla tercih önceliği oluşturması gibi sebeplerle açılan bazı okulların yeterli öğrenci sayısına ulaşamadığı, bazı bölümlerin kontenjan azaltarak kapandığı gözlemlenmektedir. Bu nedenle, yüksek öğrenim alanında belirlenen niceliksel artış stratejisinin aksine özellikle son üç yılda niceliksel azalış kararları uygulandığı gözlemlenmiştir. Bu noktada, 2024 yılı verileri kritik bir dönüşüm eşiğini işaret etmektedir. Makalenin tartışma bölümünde bu konu detaylı olarak incelenecektir.

Tablo 1. 2024 Yılı Mimarlık Bölümü Bulunan Üniversiteler ve Bulunduğu İller Tablosu

2024 YILINDA MİMARLIK BÖLÜMÜ BULUNAN ÜNİVERSİTELER			
	No	Üniversite Adı	Şehir
DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	1	ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	Kayseri
	2	ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Adana
	3	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Antalya
	4	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	Aksaray
	5	ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	Antalya
	6	AMASYA ÜNİVERSİTESİ	Amasya
	7	ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	8	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	Erzurum
	9	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	Balıkesir
	10	BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	Bingöl
	11	BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	Bolu
	12	BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ	Burdur
	13	BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Bursa
	14	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	Bursa
	15	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	Adana
	16	DICLE ÜNİVERSİTESİ	Diyarbakır
	17	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	İzmir
	18	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	Düzce
	19	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	Kayseri
	20	ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Erzurum
	21	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	Eskişehir
	22	ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Eskişehir
	23	FIHAT ÜNİVERSİTESİ	Elağ
	24	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	25	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	Gaziantep
	26	GEZİTEK TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Kocaeli
	27	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	Şanlıurfa
	28	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Hatay
	29	İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Hatay
	30	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	31	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	32	İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ	İzmir
	33	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	İzmir
	34	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	Karabük
	35	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Trabzon
	36	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	Kırklareli
	37	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Kocaeli
	38	KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Konya
	39	MANİSA CELÂL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	Manisa
	40	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	Mardin
	41	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	42	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	Mersin
	43	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	44	MUĞLA SİTKİ KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	Muğla
	45	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	Konya
	46	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ	Niğde
	47	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	Samsun
	48	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	49	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	Denizli
	50	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	Rize
	51	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	Sakarya
	52	SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	Samsun
	53	SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	Sivas
	54	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Isparta
	55	TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Tekirdağ
	56	TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	Tokat
	57	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	Edirne
	58	UŞAK ÜNİVERSİTESİ	Uşak
	59	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	Van
	60	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	61	YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	Yozgat

2024 YILINDA MİMARLIK BÖLÜMÜ BULUNAN ÜNİVERSİTELER			
	No	Üniversite Adı	Şehir
VAKIF ÜNİVERSİTELERİ	1	ALANYA ÜNİVERSİTESİ	Antalya
	2	ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	3	ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ	Antalya
	4	ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	5	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ	Trabzon
	6	BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	7	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	8	BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	9	ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	10	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	11	FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	12	FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	13	HALİÇ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	14	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ	Gaziantep
	15	İŞİK ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	16	İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	17	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	18	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	19	İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	20	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	21	İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	22	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	23	İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	24	İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	25	İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	26	İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	27	İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	28	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	29	İSTANBUL SAĞLIK VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	30	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	31	İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	32	İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	33	İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	34	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	İzmir
	35	KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	36	KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ	Konya
	37	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	38	MEF ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	39	NUH NACI YAZGAN ÜNİVERSİTESİ	Kayseri
	40	ÖZYEĞİN ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	41	TED ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	42	TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Ankara
	43	TOROS ÜNİVERSİTESİ	Mersin
	44	YAŞAR ÜNİVERSİTESİ	İzmir
	45	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	İstanbul
	46	ARKIN YARATICI SANATLAR VE TASARIM ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Girne
	47	BAHÇEŞEHİR KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Lefkoşa
	48	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Gazimağusa
	49	GİRNE AMERIKAN ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Girne
	50	GİRNE ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Girne
	51	KIBRIS AMERIKAN ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Lefkoşa
	52	LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Lefke
	53	RAUF DENKTAŞ ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Lefkoşa
	54	ULUSLARARASI FİNAL ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Girne
	55	ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Lefkoşa
	56	YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ	KKTC - Lefkoşa
	57	ULUSLARARASI SARAYBOSNA ÜNİVERSİTESİ	Bosna Hersek -
	58	ULUSLARARASI BALKAN ÜNİVERSİTESİ	Makedonya -

- Akademik Kadronun Yeterliliği: Yüksek öğrenim alanında belirlenen stratejiler sonucunda mimarlık bölümlerinde öğrenci kontenjanlarında yoğun bir artış yaşanırken, aynı ivmenin öğretim kadroları niceliklerine ve yeterliliklerine etkisi tartışmaya açıktır. Yükseköğretim Kurulu Dış Hekimliği, Tıp, Eczacılık ve Mühendislik programları için Eğitim ve Öğretime Başlanması ve Sürdürülebilmesi İçin Asgari Koşullar belirlemiştir (Tablo 2). Örneğin mühendislik programları için "Programa öğrenci alınabilmesi için en az dört öğretim üyesi ve bir araştırma görevlisi; Üçüncü yılın sonunda sağlanması beklenen 7 öğretim üyesi" olması kriterini oluşturmuştur. Öğretim kadro koşullarına farklı dallarda uzmanlaşmış koşulları eklenmiştir. Ancak mimarlık programı için özelleşmiş kriterler belirlenmemesi merkezi bir denetim sisteminin kurulmadığının bir göstergesidir. 2013 yılında Mimarlık dergisinde "Mimarlık Bölümü Açılması ve Sürdürülmesinde Aranacak Asgari Koşullar Üzerine Bir Araştırma 1" başlıklı bir çalışma yayınlanmış ve YÖK'e iletilmiştir. Ancak YÖK tarafından konu ile ilgili yeni bir yasal bir düzenleme yapılmamıştır. YÖK'ün mimarlık bölümü açma kriteri üç öğretim üyesi olarak

belirlendiğinden, öğretim kadrosunun belirli okullarda eksik kaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, bu niceliksel yetersizlik, akademik kadroların, araştırma yürütme ve akademik çalışma süreçlerinde çeşitli zorluk ve kısıtlara da maruz kalmalarına neden olmaktadır.

- Fiziksel Yeterlilikler: Mimarlık eğitiminin yürütülebilmesi tasarım stüdyoları, bilgisayar laboratuvarı, kütüphane, sergileme alanları, ortak çalışma alanları, maket atölyesi ve çıktı merkezi gibi mekânsal ihtiyaçlara bağlıdır. Bu temel ihtiyaçlara ek olarak, gelişen teknoloji, yeni araçlar ve teknikler yeni mekânsal ve teknolojik altyapı gereksinimlerini ortaya koymuştur. Örneğin, VR, BIM, AR teknolojileri; üç boyutlu yazıcı, tarayıcı, robotik kol ve ekipmanları mimarlık eğitimi süreçlerine entegre edilmekte ve yeni öğrenme yöntemlerini desteklemektedir. Mimarlık eğitiminde dijital fabrikasyon teknolojileri ve deneysel tasarım laboratuvarları mimarlığın güncel üretim araçları ve yapma biçimlerini takip edebilmek için önemlidir. Ancak, mevcut mimarlık bölümlerinin tamamının bu mekânsal, fiziksel ve teknolojik altyapıya sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. YÖK Tablo 2’de belirtilen programlar için program açılırken ve üç yılın sonuna kadar sağlanması gereken asgari mekân gerekliliklerini belirtmiştir. Mimarlık bölümleri için mekânsal kriterlerin bağlayıcı bir yönergeyle tanımlanmaması okullar arasında mekânsal ve teknolojik eşitsizlikleri de beraberinde getirmektedir. Bu eşitsizlikler mimarlık eğitiminin niteliği, ulusal ve uluslararası eş değerlik ve mezun öğrenci profili üzerinde etkin rol oynamaktadır.

Tablo 2. YÖK Eğitim ve Öğretime Başlanması ve Sürdürülebilmesi İçin Asgari Koşulları Belirlenen Programlar

Program Adı	Asgari Öğretim Üyesi/Elemaların Alan ve Anabilim Dallarına Göre Dağılımı ve Sayısı			Gerekli Asgari Laboratuvarlar	
	İlgili ABD/Uzmanlık Alanları	Eğitim ve Öğretime Başlangıç İçin Asgari Öğretim Üyesi	Eğitim ve Öğretimin Üçüncü Yılına Sonuna Kadar Sağlanması Gereken Asgari Öğretim Üyesi	Eğitim ve Öğretime Başlangıç İçin Gereklikler	Eğitim ve Öğretimin Üçüncü Yılına Sonuna Kadar Eklenecek Gerekli Asgari Laboratuvarlar
Elektrik Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Elektronik Mühendisliği, Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği, Kontrol ve Otomasyon Mühendisliği	Elektronik	1	1	Fizik, Kimya Temel Bilim Laboratuvarı	Sayısal Mantık Devreleri Tasarım Laboratuvarı
	Kontrol	1	2	Temel Elektronik Laboratuvarı	
	Haberleşme	1	2	Kontrol Laboratuvarı	
	İşaret İşleme	1	1	Haberleşme Laboratuvarı	
	Elektrik (Güç)		1	Mikro İşlemci Laboratuvarı	
	Öğretim üyeleri, farklı dallardaki dersleri verebilecek uzmanlık alanlarından olmalıdır.			Elektrik Makinaları Laboratuvarı	
Endüstri Mühendisliği, Endüstri ve Sistem Mühendisliği, İşletme Mühendisliği	Yöneylem Araştırması	2	4	Fizik, Kimya Temel Bilim Laboratuvarı	Bilgisayar Destekli Tasarım Laboratuvarı
	Uygulamalı İstatistik ve Olasılık			Bilgisayar Laboratuvarı	Üretim Sistemleri Laboratuvarı
	Endüstri Mühendisliği	2	3	Optimizasyon Laboratuvarı	
	*Uygulamalı İstatistik ve Olasılık ABD bulunan bölümlerde Yöneylem Araştırması ABD için öngörülen öğretim üyesinin en az 1'i, bu ABD'daki dersleri öğretecek uzmanlık alanında olmalıdır. Öğretim üyeleri, farklı dallardaki dersleri verebilecek uzmanlık alanlarından olmalıdır.			Modelleme ve Benzetim Laboratuvarı Takım Tezgahları Laboratuvarı İş Etüdü ve Ergonomi Laboratuvarı	
Gıda Mühendisliği				Fizik, Kimya (ve/veya Biyoloji) Temel Bilim Laboratuvarı	Pilot Çaplı Uygulama Amaçlı Kullanılacak Model Gıda İşletmesi Laboratuvarı
	Gıda Bilimleri	2	3	Mikrobiyoloji Laboratuvarı	Biyoteknolojik Uygulamalar İçin Reaktör Sistemi İçeren Laboratuvarı
	Gıda Teknolojisi	2	4	Gıda Kimyası Laboratuvarı	Temel İşlemler Laboratuvarı
				Bilgisayar Laboratuvarı	
	Öğretim üyeleri, farklı dallardaki dersleri verebilecek uzmanlık alanlarından olmalıdır.			Gıda Prosesleri Uygulama Laboratuvarı Enstrümantal Analiz Laboratuvarı Biyokimya Laboratuvarı	
İnşaat Mühendisliği	Yapı	1	2	Fizik, Kimya Temel Bilim Laboratuvarı	Fizik, Kimya (ve/veya Biyoloji) Temel Bilim Laboratuvarı
	Hidrolik *	1		Yapı Laboratuvarı	Hidrolik, Geoteknik, Yapı Malzemesi veya Ulaştırma anabilim dallarından en az üçüne ait temel lisans deneyleri yapabilecek laboratuvar olmalıdır.
	Geoteknik *	1		Hidrolik, Geoteknik, Yapı Malzemesi veya Ulaştırma anabilim dallarından en az birine ait temel lisans deneyleri yapabilecek laboratuvar olmalıdır.	
	Ulaştırma		5		
	Mekanik	1			
	Yapı İşletmesi				
	Yapı Malzemesi				
* Üçüncü yılın sonunda Hidrolik ve Geoteknik anabilim dallarının her birinde en az 1 öğretim üyesi olmak üzere toplam iki anabilim dalındaki öğretim üyesi sayısı 3 olmalıdır.					

- Mezun Öğrenci İstihdamı: Son yıllarda inşaat sektöründeki daralma ve yaşanan sorunların bir sonucu olarak, istihdamda ciddi bir gerileme yaşanmaktadır. TÜİK'in Haziran 2019 verilerine göre; önceki yıla kıyasla sektördeki istihdam kaybı 493 bin kişi olmuştur. Diğer bir taraftan Mimarlar Odası verilerine göre odaya kayıtlı mimar sayısı 2017 yılında 54.115'den, 2019 yılında 59.696'ya çıkmış bulunmaktadır. Yapı sektörünün durumu ve mimar sayısındaki niceliksel çoğalma ile işsiz mimar sayısının arttığını söylemek mümkündür. Buna paralel olarak, 10 Temmuz 2024 tarihinde, YÖK 259. Üniversitelerarası Kurul Toplantısı'nda mezun öğrenci istihdamını gözeterek belirli lisans programlarında kontenjan azaltılmasına gidileceğini şöyle duyurmuştur: "Bir taraftan istihdam odaklı yeni programlarla üniversitelerimize ilave kontenjanlar verilirken diğer taraftan da mimarlık, eczacılık, psikoloji, beslenme-diyetetik ve temel bilimlere özgü bazı programlardaki eğitim-öğretim kalitesini yükseltmek amacıyla piyasa beklentilerinin üzerinde mezuniyete yol açan kontenjanlarda ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda yeni düzenlemeler yapılmış ve öğretim elemanları sayısı, derslik ve benzeri kapasite dikkate alınarak düşürülme yoluna gidilmiştir" (URL1). Bu açıklama son yıllarda istikrarla sürdürülen niceliksel artış politikasının sonuna geldiğini işaret eden bir dönüşüm eşiğidir. Öyle ki, mimarlık bölümleri için belirlenen kontenjan azaltılmasına dair güncel yüksek öğrenim politikası Peyzaj Mimarları Odası tarafından peyzaj mimarlığı eğitiminin niteliği ve istihdam olanaklarını iyileştirmek üzere emsal olarak görülmüş ve 22 Temmuz 2025 tarihinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na konu ile ilgili şu görüş yazısı iletilmiştir: "Mimarlık lisans programlarında 2024-2025 itibarıyla uygulamaya konan kontenjan azaltımı ve başarı sıralaması barajı gibi nitelik odaklı politikaların, peyzaj mimarlığı eğitimi için de örnek teşkil etmesi gerektiği vurgulanmıştır." (URL2)
- Mimarlık Eğitiminin Niteliği: MİAK (Mimarlık Akreditasyon Derneği) amacını şöyle tanımlar: "Mimarlık eğitiminin kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmak. Böylece, mimarlık hizmetlerinin niteliğini artırarak toplumsal gönencin, doğal ve yapı çevrenin kalitesinin geliştirilmesini amaçlar" (URL3). Mimarlık eğitiminin niteliği mimarlık ortamının niteliği üzerinde ana belirleyici etmendir. Mimarlığın gündemi ise ilgili ekolojik, ekonomik, toplumsal, kültürel ve politik bağlamın koşulları ile belirlenir. İlgili bağlamın değişen koşulları mimarlık eğitiminin içeriği, yöntemi ve araçları üzerinde etkili olmalıdır. Mimarlık eğitimi müfredatı mimarlığın güncel tartışmaları ve gelecek projeksiyonlarına yanıt verecek şekilde planlanmalıdır. Mimarlık eyleminin çeşitlendiği ve eğitim ile koordinasyon gerekliliği TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayınlanan Türkiye Mimarlık Politikası'nda "eğitimin de meslek gibi toplumla yakın ilişki içerisinde olması" gerektiği vurgulanmış, bu paralelde "Bilimsel araştırma ve kuramın, uygulamaya dayalı bilgi ile bütünleşmesi eğitim programları içinde ağırlıklı bir yere sahip olması" gerektiği belirtilmiştir.
"Bilimsel araştırma ve kuramın, uygulamaya dayalı bilgi ile bütünleşmesi eğitim programları içinde ağırlıklı bir yere sahip olmalıdır. Bu yöntemle ve anlayışla, mimarlık eğitiminde teori ve pratik arasında verimli bir etkileşim, bir denge sağlanabilir. Ayrıca, araştırma alanları olabildiğince somut hedeflere yönlendirilmeli ve üst düzey mesleki bilgi, becerilerin ve yetkinliklerin geliştirilmesi amaçlanmalıdır."

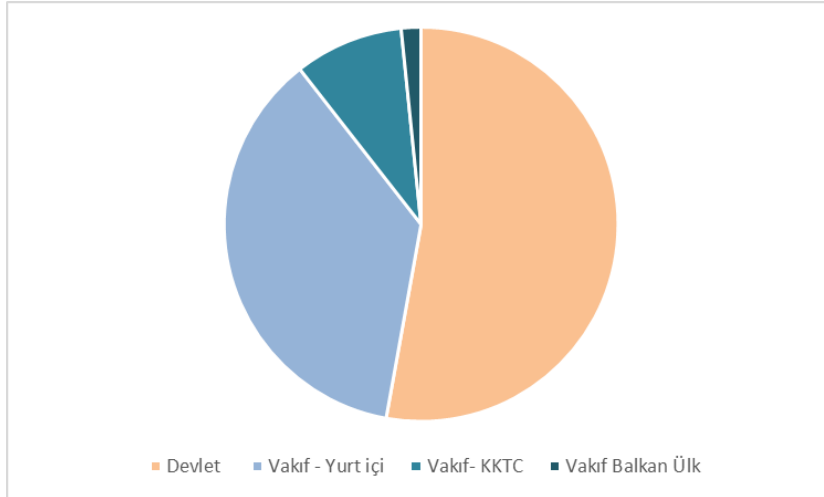
Mimarlık eğitiminin niteliğinin artırılmasına yönelik uygulanan stratejilerden biri de üniversite tercihlerinde 2016 yılından itibaren baraj uygulamasının başlamasıdır. Dönemin YÖK Başkanı ilgili uygulamayı 2015 yılında şöyle duyurmuştur: "Önümüzdeki yıl kesin olan, mühendislik ve mimarlık programlarında da tip ve hukuktaki gibi bir baraj koyacağımızdır" (URL4). 2016 yılında baraj 200.000 iken 2017 yılından itibaren 250.000 olarak uygulanmaya devam etmiştir.

3. MİMARLIK BÖLÜMLERİNİN 2022-2024 SÜRECİNDEKİ DURUMU

Türkiye'de yüksek öğrenim politikaları mimarlık bölümlerinin sayısı, öğrenci kontenjanları ve doluluk oranları üzerinde etki sahibidir. Bu makale, mimarlık bölümlerinin son üç yıldaki

kontenjan ve doluluk oranlarına odaklanarak eğitim politikalarında güncel dönüşüm eşiği olarak tanımladığı bu süreci tartışmaya açacaktır. Tartışma bölümüne bir arka plan oluşturması adına 2024 yılı itibarıyla Türkiye, KKTC ve Balkan ülkelerinde bulunan mimarlık bölümleri sayıları ve oranları aşağıda paylaşılmıştır (Şekil 1).

Devlet Üniversiteleri: 2024 yılında aktif olarak öğrenci olan devlet üniversitesi sayısı 61'dir.
Vakıf Üniversiteleri: 2024 yılında aktif olarak öğrenci olan devlet üniversitesi sayısı 45'dir.
Yurt Dışı Üniversiteler: KKTC (11) ve Balkan Ülkeleri (2) vakıf üniversitesi olmak üzere toplamda 13 üniversite.

Şekil 1. 2024 yılında Mimarlık Bölümü Bulunan Üniversiteler (Yazarlar tarafından 2024 YKS kontenjanları üzerinden üretilmiştir)

Son üç yılda devlet ve vakıf üniversitelerinde mimarlık bölümlerinin sayısındaki durumu özetlemek gerekirse: 2022 yılında mimarlık bölümü bulunan devlet üniversitesi sayısı 59 iken, 2023 yılında bu sayı 61'e çıkmıştır ve 2024 yılında da bu sayı aynı kalmıştır. 2023 ve 2024 yılları arasındaki değişime bakıldığında kapanan devlet üniversiteleri olduğu gibi aynı oranda açılan mimarlık bölümleri de olduğu görülmektedir (Tablo 3). 2024 yılında mimarlık bölümü açılmış 4 üniversite bulunmaktadır ve tamamı devlet üniversitesidir:

Amasya Üniversitesi (Kontenjan: 31)
Marmara Üniversitesi (Kontenjan: 31)
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Kontenjan: 31)
Uşak Üniversitesi (Kontenjan: 31)

2024 yılında mimarlık bölümü kapatılan 4 üniversite bulunmaktadır ve tamamı devlet üniversitesidir:

Artvin Üniversitesi
Malatya Turgut Özal Üniversitesi
Munzur Üniversitesi
Siirt Üniversitesi

Tablo 3. Yeni Açılan ve Kapatılan Mimarlık Bölümlerinin olduğu Üniversiteler

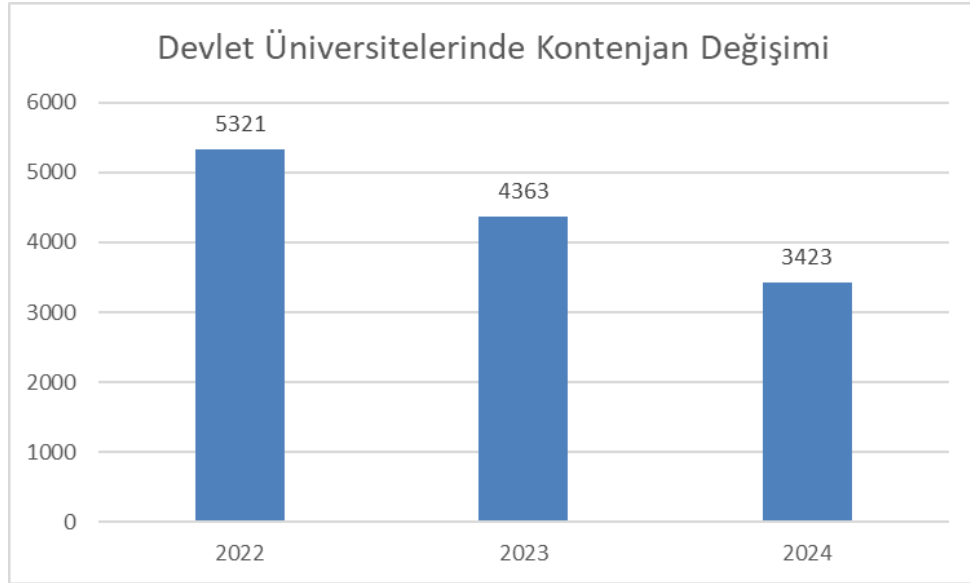
	2023	2024
Yeni Açılan Bölümler	Erzurum Teknik (21 kontenjan) Malatya Turgut Özal (39 kontenjan)	Amasya Üniversitesi (Kontenjan: 31 kontenjan) Marmara Üniversitesi (Kontenjan: 31 kontenjan)

		Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Kontenjan: 31 kontenjan) Uşak Üniversitesi (Kontenjan: 31 kontenjan)
Kapatılan Bölümler		Artvin Üniversitesi Malatya Turgut Özal Üniversitesi Munzur Üniversitesi Siirt Üniversitesi

Son üç yılda devlet ve vakıf üniversitelerinde mimarlık bölümlerinin kontenjanlarındaki azalma eğilimi Tablo 4’de görülmektedir. Bu tablo incelendiğinde 2022 yılından 2023 yılına geçildiğinde devlet üniversitesi kontenjanlarında %18 azalma olduğu, 2023’den 2024 yılına geçildiğinde ise %21.5’lik bir azalma olduğu gözlenmiştir. YÖK kontenjan kılavuzu incelendiğinde niceliksel azalmanın yalnızca yeni açılan ya da doluluk oranları düşük olan üniversitelerde değil Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi gibi ülkenin farklı bölgelerinde yer alan farklı köklü üniversitelerde de uygulandığı görülmektedir. Bu noktada, 10 Temmuz 2024 tarihinde, YÖK 259. Üniversitelerarası Kurul Toplantısı’nda kontenjan azalışı politikası açıklanırken “ülkemizin tüm kesimleri için nitelikli yükseköğretime adil erişim” vurgusu yapıldığını belirtmek gerekebilir. Dolayısıyla, kontenjan azalışı stratejisinin program kalitesini artırmak ve mezun öğrenci istihdamını iyileştirmek adına bir genel uygulama olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Devlet Üniversiteleri Mimarlık Bölümü Toplam Kontenjanı Yıllara göre Değişimi

	2022	2023	2024
Kontenjan	5321	4363	3423
* Yalnızca okul birincileri dahil edilmiştir.			

Son üç yılda devlet ve vakıf üniversitelerinde mimarlık bölümlerinin kontenjan ve doluluk oranı ilişkisi Tablo 5’de görülmektedir. YÖK verilerine göre devlet üniversitelerindeki kontenjan ve yerleşme değerleri incelendiğinde, 2022–2024 yılları arasında belirgin bir stratejik kontenjan azaltımı uygulandığı görülmektedir. 2022 yılında 5321 olan kontenjan, 2023’te %18, 2024’te ise ek olarak %21.5 oranında azaltılmıştır. Bu daralmaya rağmen doluluk oranı yalnızca %77’den %84 ve ardından %85’e çıkmıştır. Bülend Tuna’nın 2021 yılında yayımladığı “Mimarlık Eğitiminin Güncel Sorunları” başlıklı makale, son üç yıldaki doluluk oranları ve kontenjanlar ile ilgili belirgin sorunların öncül habercisi niteliğindedir. Ayrıca, Tuna’ya göre, mimarlık bölümlerindeki doluluk sorunları yalnızca vakıf üniversiteleriyle sınırlı değildir; devlet üniversitelerinin önemli bir bölümünde de benzer şekilde düşük doluluk oranları dikkat çekmektedir. Tuna’nın değerlendirmelerine göre bazı

devlet üniversiteleri ya hiç tercih edilmemekte ya da son derece sınırlı sayıda öğrencinin kayıt yaptırdığı görülmektedir.

Son üç yıldaki kontenjan azaltımı ve yerleşme değerleri dikkatle incelendiğinde, kontenjanların bu denli azaltılmasına karşın doluluk oranında keskin bir artış yaşanmadığı görülmektedir. Bu durumun arka planını pek çok perspektiften okumak mümkün olabilir. Mimarlık bölümlerinde doluluk oranının azalmasındaki en belirgin güncel sebep ekonomik koşullar ve sektördeki istihdam belirsizlikleri olarak gözlemlenmektedir. Muhtemelen bu duruma paralel olarak, daha köklü ve merkezî konumdaki üniversitelerde kontenjanların büyük oranda dolduğu gözlemlenirken, yeni açılan veya uzak coğrafi bölgelerde konumlanan üniversitelerde ise kontenjanların boş kaldığı dikkat çekmektedir. Üniversite eğitimi için şehir değiştirmek artık ekonomik olarak kolaylıkla sürdürülebilir görünmemektedir. Öyle ki, ikamet edilen şehirde vakıf üniversitesinde burslu eğitim almak ile şehir dışında devlet üniversitesinde eğitim almak ekonomik olarak benzer süreçler oluşturabilir. Dolayısıyla, Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirlerdeki vakıf üniversitelerinde burslu eğitim uzak coğrafi bölgelerdeki devlet üniversitelerine kıyasla mevcut ekonomik koşullarda daha kolay tercih önceliği oluşturabilmektedir. YÖK yerleştirme verileri incelendiğinde doluluk oranı ve tercih durumu önceliğini yalnızca coğrafi konumla bağdaştırmanın geçersiz olacağı açıktır. Aşağıda coğrafi olarak merkezi sayılabilecek ve ulaşımı kolay şehirlerde yer alan mimarlık bölümlerinin kontenjan/doluluk oranlarının da düşük olduğu görülmektedir:

- Aksaray Üniversitesi (21/ 6)
- Burdur Üniversitesi (21/ 6)
- Düzce Üniversitesi (62/ 28)
- Niğde Üniversitesi (21/ 1)
- Uşak Üniversitesi (31/8)
- Yozgat Üniversitesi (16/ 0)

Merkezi konumda olmayan üniversiteler:

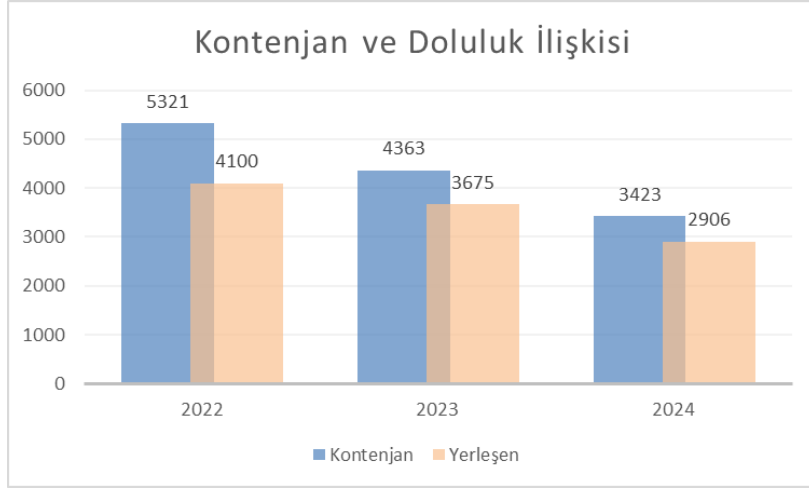
- Bingöl Üniversitesi (16/ 2)
- Erzurum Teknik Üniversitesi (16/ 0)
- Harran Üniversitesi (21/ 4)
- Mardin Üniversitesi (21/ 3)
- Tokat Üniversitesi (31/ 6)
- Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi (14/6)
- İskenderun Teknik Üniversitesi (32/3)

Yukarıda görüldüğü gibi coğrafi lokasyonu merkezi konumda olmayan üniversitelerde doluluk oranları çok düşüktür. Bu noktada, 6 Şubat 2023 deprem felaketinin etkilediği şehirlerde yer alan üniversitelerin de doluluk oranlarının beklenildiği gibi çok düşük olduğu görülmektedir. Ancak, doluluk oranlarındaki azalma yalnızca coğrafi konumla açıklanamayacak daha derin yapısal sorunlara işaret etmektedir. "Her ile bir üniversite" politikasıyla hızla sayısı artan yükseköğretim kurumlarının, niteliksel altyapı, akademik kadro yetersizliği ve kurumsal kimlik eksikliği gibi nedenlerle öğrenciler tarafından yeterince tercih edilmediği gözlemlenmektedir.

Tablo 5. Devlet Üniversiteleri Mimarlık Bölümü Toplam Kontenjan-Doluluk Oranı Yıllara göre Değişimi

	2022	2023	2024
Kontenjan	5321	4363	3423
Yerleşen	4100	3675	2906
Doluluk Oranı	%77	%84	%85

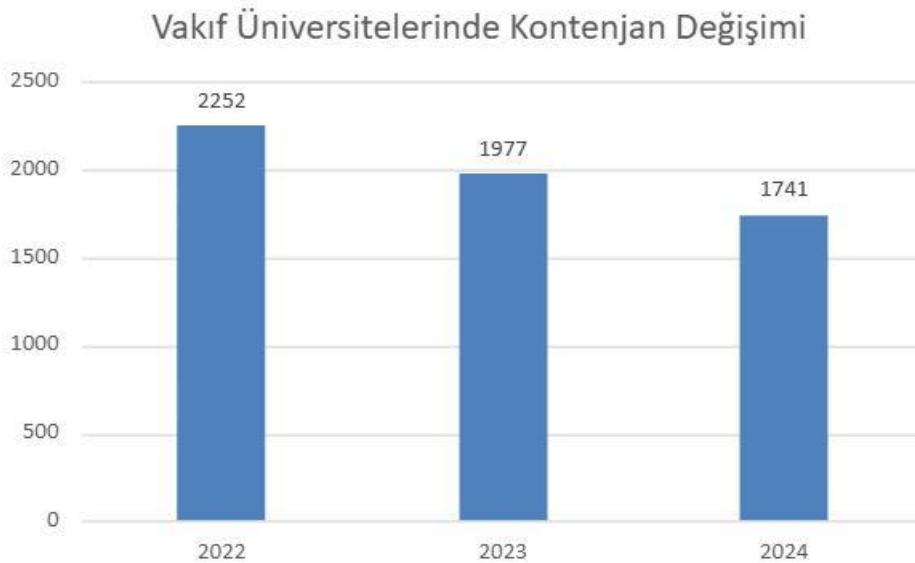
* Yalnızca okul birincileri dahil edilmiştir.

2022, 2023 ve 2024 yıllarına ait vakıf üniversitelerinin kontenjan verileri incelendiğinde her yıl düzenli bir düşüş yaşandığı görülmektedir (Tablo 6). 2022 yılında 2252 olan kontenjan sayısı, 2023 yılında 1977'ye düşerek yaklaşık %12.2 oranında azalmıştır. Bu düşüş 2024 yılında da devam etmiş, kontenjan sayısı 1741'e gerilemiş ve bir önceki yıla göre %11.9'luk bir azalma daha gerçekleşmiştir. Böylece üç yıl içinde toplamda yaklaşık %22.7 oranında bir düşüş yaşanmıştır. Bu azalma eğilimi, çeşitli yapısal ve stratejik nedenlerle açıklanabilir. Son yıllarda hem ekonomik koşulların zorlaşması hem de öğrenci tercihlerinin değişmesi, vakıf üniversitelerinin kontenjanlarını daha temkinli planlamasına neden olmuştur. Ayrıca yalnızca vakıf değil, birçok devlet üniversitesinde de kontenjanların dolmadığı gözlemlenmiş; bu da genel bir kontenjan azaltımı politikasıyla yükseköğretim sisteminin arz-talep dengesini sağlamaya çalıştığını göstermektedir. Bu strateji, doluluk oranlarını yükseltmeyi ve üniversitelerin başarı oranlarını dengelemeyi amaçlayan daha sürdürülebilir bir planlamanın parçası olarak değerlendirilebilir.

Tablo 6. Vakıf Üniversiteleri Mimarlık Bölümü Toplam Kontenjanı Yıllara göre Değişimi

	2022	2023	2024
Kontenjan	2252	1977	1741
* Yalnızca okul birincileri dahil edilmiştir.			

2022, 2023 ve 2024 yıllarına ait vakıf üniversiteleri kontenjan ve yerleşen öğrenci sayıları incelendiğinde hem kontenjan hem de doluluk oranlarında belirgin bir düşüş olduğu görülmektedir (Tablo 7). 2022 yılında 2252 kişilik kontenjana karşılık 1550 öğrenci

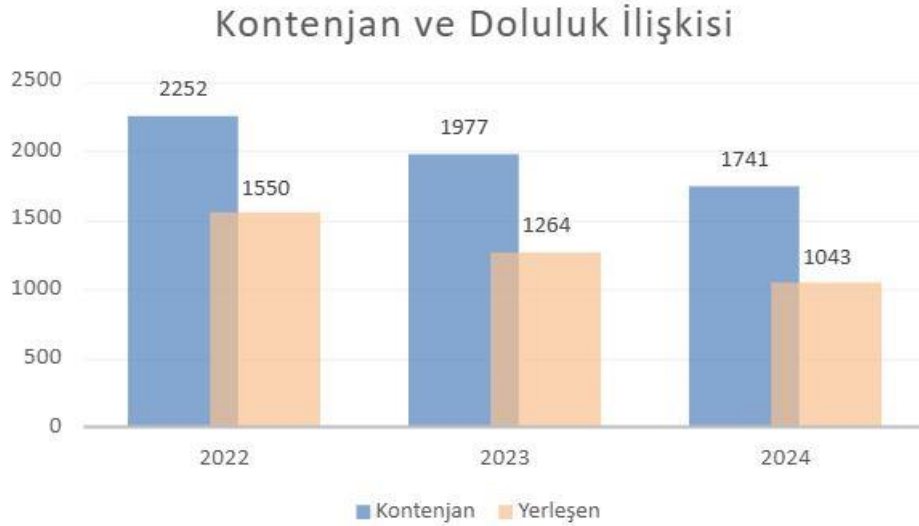
yerleşmiş ve doluluk oranı %68.85 olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında kontenjan 1977'ye düşerken yerleşen sayısı da 1264'e gerilemiş, doluluk oranı %63.93'e inmiştir. 2024 yılında ise kontenjan 1741'e, yerleşen öğrenci sayısı ise 1043'e düşerek doluluk oranı %59.91'e kadar gerilemiştir.

Bu tablo, yalnızca kontenjanların değil, aynı zamanda öğrenci yerleşme oranlarının da azaldığını ortaya koymaktadır. Her üç yılda da kontenjan azaltımı yapılmasına rağmen, doluluk oranları istenilen düzeye ulaşamamış, aksine her yıl ortalama 4-5 puanlık bir düşüş yaşanmıştır. Bu durum, arz-talep dengesinde bir sorun olduğunu, yani öğrenci sayısındaki azalmaya rağmen kontenjanların hâlâ yüksek kalabildiğini göstermektedir.

Tablo 7. Vakıf Üniversiteleri Mimarlık Bölümü Kontenjan Doluluk Oranı Yıllara göre Değişimi

	2022	2023	2024
Kontenjan	2252	1977	1741
Yerleşen	1550	1264	1043
Doluluk Oranı	%68.85	%63.93	%59.91

* Yalnızca okul birincileri dahil edilmiştir.

Bu eğilimin birkaç temel nedeni olabilir. Öncelikle ekonomik koşullar, öğrencilerin özellikle vakıf üniversitelerini tercih etme oranlarını düşürmüş olabilir. Nitekim 2024 yılında Bilkent Üniversitesi dışında hiçbir vakıf üniversitesinin ücretli lisans programlarının tamamen dolmadığı gözlemlenmektedir. Bu durum, ekonomik koşulların yalnızca bireysel değil, kurumsal düzeyde de belirleyici hale geldiğini ortaya koymaktadır. Bunun yanında yalnızca vakıf değil, bazı devlet üniversitelerinde de kontenjanların dolmadığı gözlemlenmektedir. Bu da yükseköğretimde genel bir tercih düşüşüne işaret etmektedir. Bu tablo doğrultusunda YÖK ve üniversiteler tarafından yapılan kontenjan azaltımı politikaları, doluluk oranlarını dengelemeye ve sistemin sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik stratejik bir adım olarak değerlendirilebilir.

2022, 2023 ve 2024 yıllarına ait üniversite kontenjan ve doluluk verileri incelendiğinde hem devlet hem de vakıf üniversiteleri açısından dikkat çekici eğilimler göze çarpmaktadır. Devlet üniversitelerinde doluluk oranı her yıl artış göstermiş; 2022 yılında %77.05 olan oran, 2023'te %84.23'e, 2024'te ise %84.90'a yükselmiştir (Tablo 8). Bu durum, devlet üniversitelerinin görece daha ulaşılabilir maliyetleri ve daha güçlü akademik yapıları sayesinde tercih edilmeye devam ettiğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık Türkiye'deki vakıf üniversitelerinde doluluk oranları düzenli biçimde düşmektedir. 2022'de %73.29 olan oran, 2023'te %69.49'a, 2024'te ise %63.80'e gerilemiştir. Bu tablo, ekonomik koşulların

etkisiyle öğrencilerin vakıf üniversitelerinin ücretli programlarına yönelmede zorlandığını göstermektedir. Öyle ki, Bilkent Üniversitesi dışındaki hiçbir vakıf üniversitesinin ücretli lisans programları tam doluluk göstermemektedir.

Daha çarpıcı bir düşüş ise yurt dışındaki vakıf üniversitelerinde gözlemlenmektedir. 2022 yılında bu üniversitelerdeki doluluk oranı %13.17 iken, 2023'te %10.34'e, 2024'te ise yalnızca %8.20'ye gerilemiştir. Bu denli düşük oranlar, yurt dışındaki vakıf üniversitelerinin Türkiye'den öğrenci çekme konusunda neredeyse etkisiz hâle geldiğini göstermektedir. Bu durumun başlıca nedenleri arasında döviz kurundaki artışlar, yüksek öğrenim ücretleri, YÖK denkliği ile ilgili tereddütler ve mezuniyet sonrası istihdam olanaklarına ilişkin belirsizlikler yer almaktadır.

Tablo 8. Tüm Üniversitelerde Mimarlık Bölümü Kontenjan Doluluk Oranlarının Yıllara göre Değişimi

Üniversite	2022			2023			2024		
	KONTENJAN	YERLEŞEN	YÜZDE	KONTENJAN	YERLEŞEN	YÜZDE	KONTENJAN	YERLEŞEN	YÜZDE
Devlet Üniversitesi	5321	4100	77.05	4363	3675	84.23	3423	2906	84.90
Vakıf Üniversitesi (Türkiye)	2085	1528	73.29	1793	1246	69.49	1619	1033	63.80
Vakıf Üniversitesi (Türkiye Dışı)	167	22	13.17	174	18	10.34	122	10	8.20
Toplam	7573	5650	74.61	6330	4939	78.03	5164	3949	76.47

Genel olarak değerlendirildiğinde, son üç yılda toplam kontenjanların azaltıldığı, ancak bu stratejinin doluluk oranlarını artırmada sınırlı etkili olduğu görülmektedir. Özellikle vakıf üniversiteleri açısından ekonomik erişilebilirlik ciddi bir engel oluşturmakta; bu nedenle hem öğrenci tercihleri hem de üniversitelerin kontenjan planlamaları yeniden gözden geçirilmeye ihtiyaç duymaktadır.

Prof. Dr. Erhan Erkut 2024 için toplam kontenjanı 5.000'in üzerinde olan 23 lisans programının kontenjanı üzerine bir araştırma yapmıştır (Tablo 9). 2024 yılı verilerine göre Mimarlık bölümü, kontenjan bakımından ciddi bir düşüş göstermektedir. Bölüme, 2023 yılında 6.251 kontenjana karşılık 2023 yılında 5.067 öğrenci yerleşmiştir. 2023 yılına kıyasla yerleşen öğrenci sayısı 1.184 kişi azalmış ve bu azalma %18.94 gibi dikkat çekici bir orana karşılık gelmiştir. Bu oranla kontenjanı en yüksek 22. bölüm olmuştur. Bu durum, mimarlık bölümünün önceki yıllara kıyasla tercih edilirliliğinin önemli ölçüde azaldığını ortaya koymaktadır. 2019 yılında 8.641 olan kontenjanın 2024'te 6.251'e düşmesi, %27.66'lık bir daralmayı göstermektedir. Bu durum, yalnızca öğrenci tercihlerindeki azalmayı değil, aynı zamanda YÖK'ün ve üniversitelerin stratejik olarak Mimarlık kontenjanlarını bilinçli şekilde daraltmaya başladığını da göstermektedir. Kontenjan azaltımı, mimarlık mezunlarının iş gücü piyasasına fazlaca yüklenmesini önlemeye, arz-talep dengesini yeniden kurmaya ve doluluk oranlarını arttırmaya yönelik olabilir.

Söz konusu gerilemenin nedenleri arasında, geçmişteki süreçte devlet üniversitelerinde mimarlık bölümlerinin artması, ekonomik kriz ortamında özel üniversitelerdeki ücretli programların genel olarak dolmaması, mimarlık mesleğinin mezuniyet sonrası istihdam olanaklarının sınırlı görülmesi, sektörün daralması ve disiplinin uzun soluklu bir eğitim süreci gerektirmesi gibi faktörler yer almaktadır. Ayrıca yapı üretim süreçlerindeki durağanlık bu değişim de bu ilgisizlikte etkili olmuş olabilir. Tüm bu veriler, Mimarlık eğitiminin geleceği üzerine yeniden düşünülmesi gerektiğine işaret etmektedir. Mimarlık bölümü, gerek kontenjan azaltımı gerekse tercih azalması açısından son yıllarda ciddi bir dönüşüm süreci geçirmektedir. 2019'dan 2024'e %27.66 kontenjan daralması ve son yılda %18.94 kontenjan azalması, bu eğilimin yalnızca geçici olmadığını, yapısal bir dönüşümün parçası olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda 2019 yılında lisans programları arasında 15. sıradayken, 2024 yılında 22. sıraya gerilemiştir. Bu tablo, hem mesleğin dönüşen yapısı hem de eğitim politikaları açısından dikkatle ele alınmalı ve Mimarlık eğitiminin geleceğine dair daha sürdürülebilir çözümler üretilmelidir.

Tablo 9. Bölümlere göre 2023 ve 2024 Kontenjanları (* Erkut, Erhan. 2019. «2024 Üniversite Kontenjanları». Medium.)

Program	2024 Genel	2023 Genel	Fark	Oran
Siyaset (1)	19,186	18,760	426	2.27%
Tıp	18,056	17,904	152	0.85%
Hemşirelik	17,931	17,807	124	0.70%
İktisat (2)	16,700	15,991	709	4.43%
İşletme	15,954	14,417	1,537	10.7%
Hukuk	14,144	15,316	-1,172	-7.7%
Bilgisayar Mühendisliği	13,974	14,263	-289	-2.0%
İlahiyat (3)	11,662	19,527	-7,865	-40.3%
Psikoloji	11,505	12,507	-1,002	-8.0%
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	9,411	11,246	-1,835	-16.3%
Dış Hekimliği	9,346	9,124	222	2.4%
Halkla İlişkiler ve Reklamcılık	7,961	7,051	910	12.9%
Makine Mühendisliği	7,405	8,019	-614	-7.7%
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	7,186	6,727	459	6.8%
Endüstri Mühendisliği	6,957	7,388	-431	-5.8%
Yönetim Bilişim Sistemleri	6,325	6,611	-286	-4.3%
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	5,874	6,247	-373	-6.0%
İngiliz Dili ve Edebiyatı	5,424	6,021	-597	-9.9%
Maliye	5,419	5,870	-451	-7.7%
Yazılım Mühendisliği	5,105	4,593	512	11.1%
Ebelik	5,069	4,641	428	9.2%
Mimarlık	5,067	6,215	-1,148	-18.5%
Görsel İletişim Tasarımı	5,059	3,559	1,500	42.1%

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

“Türkiye’de yükseköğretimin genişleme politikasını, bu genişlemenin dayandığı gerekçeleri” (Acer ve Güçlü 2017) okumak eğitimin niceliği, niteliği, kimliği ve çeşitliliğini analiz edebilmek için önemlidir. Üniversitelileşme politikaları sonucunda 2024 yılı itibarıyla Türkiye’de 81 ilin 43’ünde Mimarlık Bölümü bulunuyor. Dolayısıyla, yüksek öğrenim politikaları ve stratejileri mimarlık eğitiminin niteliği üzerinde kritik role sahiptir. Mimarlık bölümleri sayısında ve kontenjanlarındaki ciddi artış bugün gelinen noktada nicelik yığılması, mezun öğrenci istihdamı sorunları, mimarlık eğitiminin niteliği ve çeşitliliğinde homojenleşme ve kimliksizleşme riski gibi sorunları beraberinde getirmiştir. Bu makale, mimarlık okulları ve kontenjanları üzerinde yıllardır süregelen niceliksel artış politikasının güncel kırılma noktasına dikkat çeker. Bu konuda 2024 yılı belirgin bir dönüşüm eşiğini işaret etmektedir. Tablo 10, üniversitelerin 2022-2024 yılları arasındaki kontenjan değişimlerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymakta ve özellikle 2024 yılında yaşanan belirgin düşüşle yükseköğretimde önemli bir dönüşüm eşiğine işaret etmektedir. Devlet ve vakıf üniversitelerinin büyük çoğunluğunda kontenjanların azaltıldığı, bazı programların ise tamamen kapandığı görülmektedir. Bu durum, yükseköğretim politikalarındaki stratejik daralmayı ve programların yeniden yapılandırılma sürecini açıkça göstermektedir. Prof. Dr. Erhan Erkut lisans programlarının kontenjan verilerini analiz ederek 2024 yılında “en büyük kontenjan düşüşü İlahiyattan sonra Mimarlıkta görülüyor” vurgusunu yapmıştır.

Mimarlık okulları arasındaki iletişimin artırılması, sürdürülmesi ve eğitimin niteliğinde bir ortak zemin oluşması için düzenli olarak yapılan MOBBIG ve MİDEKON buluşmaları önem taşımaktadır. Bu buluşmalarda mimarlık eğitiminde karşılaşılan güncel sorunlar, değişen ihtiyaçlara bağlı olarak gelişen yeni hedefler, akreditasyon süreçleri ve mimarlık eğitiminin geleceği gibi konular tartışmaya açılmaktadır. Buluşmaların sonuç raporları incelendiğinde mimarlık okulları ve kontenjanlarındaki niceliksel artış uygulamasının eğitimin niteliği üzerindeki etkisinin yıllardır tartışıldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca, TMOBB Mimarlar Odası Türkiye Mimarlık Politikası’nda da belirtilen “Mimarlık bölümlerinin nitelikli eğitim vermesi amaçlanmalı ve bu doğrultuda hem fiziksel hem de akademik kadro olarak asgari yeterlilik şartları belirlenip tüm eğitim kurumlarının bu şartlara erişmesi sağlanması” esası kritiktir. Bu doğrultuda, kontenjanların azaltılması eğitimin niteliğine, fiziksel ve mekânsal ihtiyaçların daha rahat sağlanmasına, ulusal ve uluslararası eş değerlik şartlarının sağlanmasına ve nihayetinde mezun öğrenci istihdamına olumlu katkı sağlayacaktır. Sonuç

olarak, araştırma merkezli yaklaşımlar, değişen günün koşullarına yönelik yenilikçi eğitim modelleri, bütünsel eğitim-öğretim tasarım modelleri gibi eğitim politikalarının mimarlık eğitimi müfredatına entegre edilmesi de daha mümkün olabilecektir.

Bu çalışma, 2022-2024 yılları arasındaki mimarlık bölümleri kontenjanları ve doluluk oranları ile ilgili niceliksel durumu ortaya koysa da önerilerin niceliksel göstergelerin ötesinde, niteliksel düzeyde de ciddi kırılmaları kapsamı gerekmektedir. Mimarlık pratiğinde yaşanan dönüşüm; üretim araçlarının değişmesi, krizler karşısında mekân üretimi ve meslek tanımının evrilmesi gibi gelişmeler, eğitim alanını da doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda mimarlık eğitimi müfredatı, güncel kriz koşullarına yanıt verebilen, çok boyutlu düşünceyi ve dayanıklılığı önceleyen bir öğrenme modeli üzerine kurgulanmalıdır. Her ne kadar akreditasyon süreçleri mimarlık eğitimi müfredatı ile ilgili çeşitliliğe açık bir ortak nitelikli zemin arayışında olsa da sayıca artmış olan mimarlık okullarının bir bölümü henüz bu gerekliliklere cevap vermekte yetersiz kalmaktadır.

Öte yandan mimarlık bölümlerinin fiziksel ve teknolojik altyapılarındaki eşitsizlikler, eğitimin kalitesi üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle yeni açılan okullarda tasarım stüdyosu, maket atölyesi, dijital üretim laboratuvarı gibi temel mekânsal ihtiyaçların karşılanamaması, öğrencilerin eğitim deneyimini sınırlamaktadır. Gelişen teknolojilerin (örneğin VR, AR, BIM ve dijital fabrikasyon araçları) mimarlık eğitimine entegre edilmesi gerekirken, birçok kurumun mevcut altyapısı bu dönüşümün gerisinde kalmaktadır. Benzer şekilde, öğretim kadrosu yeterliliği de ciddi bir sorun alanı olarak öne çıkmaktadır. Mimarlık bölümlerinde uzmanlık alanlarının dengeli dağılımı sağlanamamakta; öğretim üyesi sayısının yetersizliği, eğitim kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu sorunların çözümü, yalnızca kontenjan azaltımı gibi niceliksel müdahalelerle değil, mekânsal ve akademik altyapının iyileştirilmesine yönelik bütüncül bir planlama anlayışıyla mümkün olacaktır.

Tablo 10. Devlet ve Vakıf Üniversiteleri'nde 2022-2024 yılları arasında kontenjan değişimi

DEVLET ÜNİVERSİTELERİ			
Üniversite	2022	2023	2024
ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	72	72	62
ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	82	58	39
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	93	93	62
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	62	21	21
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	72	72	41
AMASYA ÜNİVERSİTESİ	0	0	31
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	82	82	52
ARTVİN ÜNİVERSİTESİ	72	21	0
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	41	41	41
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	103	103	82
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	52	21	16
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	82	82	52
BURDUR ÜNİVERSİTESİ	82	21	21
BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	93	93	72
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	113	113	82
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	93	116	102
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	118	90	77
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	118	118	82
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	103	93	62
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	113	113	82
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	0	21	16
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	103	103	82
ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	113	31	31
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	93	45	39
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	118	118	82
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	118	118	82
HARRAN ÜNİVERSİTESİ	62	39	26

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	82	39	14
İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	72	51	32
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (D)	165	144	124
İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ	82	82	62
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	103	82	82
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	93	21	16
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	118	118	82
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	82	21	16
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	103	103	82
KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	113	113	82
MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ	0	39	0
MANİSA CELÂL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	62	62	41
MARDİN ÜNİVERSİTESİ	62	21	21
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	0	0	31
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	93	93	62
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	123	123	103
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	82	82	62
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	41	21	0
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	103	103	62
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ	62	21	21
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	82	82	62
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	118	72	67
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	82	82	62
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	41	21	21
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	82	82	62
SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	62	62	52
ŞİİRT ÜNİVERSİTESİ	41	21	0
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	72	45	26
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	93	93	72
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	82	82	62
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	0	0	31
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (D)	113	113	82
UŞAK ÜNİVERSİTESİ	0	0	31
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	72	31	21
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	206	206	175
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	62	21	16
VAKIF ÜNİVERSİTELERİ			
Üniversite	2022	2023	2024
ALANYA ÜNİVERSİTESİ	30	11	11
ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ	20	12	15
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ	35	39	39
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	34	30	30
AVRASYA ÜNİVERSİTESİ	20	21	21
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	76	77	51
BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ	20	11	10
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	62	51	51
DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ	38	16	16
FATİH SULTAN MEHMET ÜNİVERSİTESİ	30	29	29
FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ	10	11	11
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	40	25	25
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ	30	26	16
IŞIK ÜNİVERSİTESİ	50	20	21
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	69	68	70
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	20	31	22
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	70	62	56
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	80	91	81
İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ	95	0	0
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ	30	31	26
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	60	40	40
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ	45	36	27
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	110	111	102
İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	20	20	20
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ	40	30	20
İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ	20	20	20
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ	30	20	20

İSTANBUL SAĞLIK VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	20	31	31
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	20	20	20
İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ	20	31	21
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	20	15	17
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ	50	31	22
İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	49	55	55
KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ	40	51	26
KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ	30	26	21
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	75	30	30
MEF ÜNİVERSİTESİ	76	77	41
NUH NACİ YAZGAN ÜNİVERSİTESİ	28	21	16
ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ	143	141	121
TED ÜNİVERSİTESİ	75	61	55
TOBB ÜNİVERSİTESİ	56	57	57
TOROS ÜNİVERSİTESİ	20	11	11
YAŞAR ÜNİVERSİTESİ	63	87	82
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	76	84	79
ARKIN YARATICI SANATLAR VE TASARIM ÜNİVERSİTESİ	10	10	10
BAHÇEŞEHİR KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	20	10	5
DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	20	30	20
GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	20	20	10
GİRNE ÜNİVERSİTESİ	3	10	10
KIBRIS AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	20	20	10
LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ	20	20	10
RAUF DENKTAŞ ÜNİVERSİTESİ	10	10	10
ULUSLARARASI FİNAL ÜNİVERSİTESİ	5	5	3
ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	10	10	5
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ	20	20	10
ULUSLARARASI SARAYBOSNA ÜNİVERSİTESİ	9	9	9
ULUSLARARASI BALKAN ÜNİVERSİTESİ	10	10	20
Artan kontenjan	Azalan kontenjan	Kapanan program	

KAYNAKLAR

- Acer, E. K., ve Güçlü, N. (2017). "Türkiye'de Yükseköğretimin Genişlemesi: Gerekçeler ve Ortaya Çıkan Sorunlar". *Yükseköğretim Dergisi*, 7(1), 28-38.
- Akyüz Levi, E.E., Coşgun, N. ve Erdoğan Erkaslan, Ö. (2015). "Mimarlık Eğitimi MOBBİG 39: Türkiye'de Mimarlık Eğitime Niceliksel Bir Bakış" *Mimarlık*, sayı:374.
- Ciravoğlu, A. (2020). "Daha İyi Bir Mimarlık Eğitimi İçin". *Mimarlık*, sayı:416.
- Erkut, E. (2019). "2019 Üniversite Kontenjanları". <https://erhanerkut.com/egitim/2019-universite-kontenjanlari-yok-ogreniyor-mu/> [Erişim 20.07.2025]
- Erkut, E. (2024). "2024 Üniversite Kontenjanları". <https://erhanerkut.com/analiz/2024-universite-kontenjanlari/> [Erişim 20.07.2025]
- Hasol, D. (2019). "Ekonomik Kriz Koşullarında İnşaat Sektörü ve Mimarlık". *Mimarlık*, sayı:406.
- Küçükdoğu, M.Ş.; Alioğlu, E.F.; Dostoğlu, N.; Esin, N.; Türkçü, H.Ç.; Coşgun, N.; Enginöz, E.B.; Arslan, M.E., 2013, "Mimarlık Bölümü Açılması ve Sürdürülmesinde Aranacak Asgari Koşullar Üzerine Bir Araştırma", *Mimarlık*, sayı:381, ss.60-68.
- MİDEKON (Mimarlık Fakültesi Dekanları Derneği) Resmi Web Sayfası. <http://midekon.mo.org.tr/> [Erişim 29.07.2025]
- MOBBİG (Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu) Resmi Web Sayfası. <http://mobbig.mo.org.tr/mobbig-bulusmalari/> [Erişim 29.07.2025]
- ÖSYM Resmi Web Sayfası - Kılavuzlar Bölümü. <https://www.osym.gov.tr/TR,29146/2024.html> [Erişim 20.07.2025]
- ÖSYM Resmi Web Sayfası - Sayısal Bilgiler Bölümü. <https://www.osym.gov.tr/TR,29510/2024.html> [Erişim 20.07.2025]
- TMMOB Mimarlar Odası Türkiye Mimarlık Politikası. http://www.mo.org.tr/_docs/tmmobmimarlikpolitikasi.pdf [Erişim 26.07.2025]
- Tuna, B. (2021). "Mimarlık Eğitiminin Güncel Sorunları". *Mimarlık*, sayı:421.

- YÖK Mimarlık Bölümü Kontanjan Azaltması Hakkında Açıklama Metni.
<https://www.arkitera.com/haber/yokten-aciklama-mimarlik-bolum-kontenjanlari-azaltilacak/> [Erişim 25.07.2025]
- URL1: YÖK 259. Üniversiteler Arası Kurul Toplantısı Metni.
<https://eski.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/259-universitelerarasi-kurul-toplantisi.aspx> [Erişim 25.07.2025]
- URL2: TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Resmi Web Sayfası.
<https://www.peyzajmimoda.org.tr/icerik/202507241744> [Erişim 24.07.2025]
- URL3: MİAK (Mimarlık Eğitimi Akreditasyon Derneği) Resmi Web Sayfası.
https://www.miak.org/?p=sayfalar&sayfa_id=108 [Erişim 18.07.25]
- URL4: <https://www.arkitera.com/haber/mimarlik-ve-muhendislikte-baraj-geliyor/> [Erişim 29.07.2025]